

VEČERNI LIST

NEODVIŠEN DNEVNIK

Leto za celo leto . K 90.—, za pol leta . K 30.—
 „ „ četrť leta . „ 15.— „ „ en mesec „ 5.—
 Redakcija in upravištvo: Kopitarjeva ulica Štev. 6.
 Telefon Štev. 50.

Inserati: Enostojna petlirvsta (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor) za enkrat po K 120.—
 Poslano: Enostojna petlirvsta K 7.— — izhaja vsak dan, izzemši nedelje in praznike, ob 2. uri popoldne

Boji na Koroškem.

Ljubljanski dopisni urad poroča z dne 4. maja ob 7. uri zvečer iz uradnega vira: Nemci so nadaljevali napad na Področico in zavzeli severni izhod predora Naše čete so se umaknile na greben Golice in Kleve. Pri Sv. Marjeti so Nemci napredovali, zavzeli so Sv. Marjeto po hudem boju ob pol 8. uri zjutraj in napadli potem Apače, katere so vsled premočnega pritiska morale naše čete prepustiti sovražniku ob pol 3. uri popoldne. Na ostali fronti položaj neizpremenjen.

Ljubljanski dopisni urad poroča z dne 4. maja ob 11. uri iz uradnega vira: Danes ob pol petih so Nemci po močnem topničnem ognju napadli naše postojanke na Gra-

čenci in naše levo krilo prisilili, da se je umaknilo. Severni del karavanskega predora držimo. Suhi vrh je v naših rokah. (Gračenica se imenuje do 1359 m visoki greben, ki se dviga od Področice proti zapadu, 1360 m visoki Suhi vrh pa se dviga med 1836 m visoko Golico in krajem Področica.) — V vzhodnem delu Koroške so Nemci obstreljevali naše predstave pri Sv. Marjeti in pri Selu in potem napadli z močnimi četami. Boj še traja. — Pri Spod. Dravogradu so naše čete zavzele po hudem boju št. Lovrenc, Sirotni vrh in pa Rosovo kočjo ter zaplenili eno strojnico. — Na Štajerskem je položaj neizpremenjen.

Strašna letalska nesreča.

Češki minister Štepanek mrtev.

LDU Bratislava, 4. maja (ČTU) Danes ob polu dvanajstih dopoldne je krožil nad Bratislavo že avizirani dvokrovnik z ministrom čehoslovaške republike Štepanekom. Pet minut pozneje so se odpeljali iz Bratislave vladni referenti in vojaški zastopniki, da pozdravijo ministra. Nekaj minut pred dvanajsto so dospeli v Majner. Koli čas — bilo je 5 minut pred dvanajsto — je padel dvokrovnik iz višine 400 me-

trov na tla, kjer so takoj opazili lahien dim. Ko so dospeli vladni zastopniki na poprišče, so našli dvokrovnik v plamenu in osebe, ki so bile v njem, na tleh ležeče. Pilota je motor pritisnil v tla, minister Štepanek je ležal 5 metrov oddaljen od aparata, z obrazom obrnjen proti zemlji in nekaj metrov od teh dva italijanska častnika — vsi mrtvi. Prepeljaj so jih v Bratislavo.

Wilson ne odneha.

Italija zahteva zadoščenja.

LDU Pariz, 3. maja. (DunKU.) Dasi se o jadranskem vprašanju uradno malo govori, obvladuje vendar položaj in zavlačuje izročitev mirovnihih pogojev nemškimi delegati. Med Rimom in Parizom se vrše živahna brzobjavna pogajanja. Francija in Anglija posredujeta, vendar Wilson ne od-

stopa od svojih načel. Francosko časopisje se vznemirja in odločno zastopa italijansko domnevo, da je podpis mirovne pogodbe brez Italije nemogoč, Italija pa se zopet pariških pogajanj ne udeleži, predno ne dobi zadoščenja.

Preprečen napad na Clemenceau-ja.

LDU. Pariz, 3. maja. (DKU.) V bližini stanovanja ministrskega predsednika Clemenceau-ja so aretirali približno 18 let starega mladeniča, pri katerem so našli

malo bodalo in anarhistično brošurico. Ime mu je Cornilon. Priznal je, da je nameraval predsednika umoriti.

Zapuščeni.

Politika se ne dela s šumom in, kakršna je, ne pozna nobenih stalnih načel. Najdražje čustvo in najvišje načelo je diplomatu korist. Med vojno se je bil razvnel prvi vihar sovraštva proti nemstvu; grozil je, da bo po polomu osrednjih velesil gospodarsko in politično uničil Nemčijo in Nemško Avstrijo. Danes vidimo, da si je Nemška Avstrija znala hitro najti prijateljev ter da se gospodarsko in politično krepi. Precej po premirju so avstrijski Nemci iskali zveze z Italijani in so jo našli.

Znan je bil njihov načrt, da hočejo imeti neposredno zvezo s Trstom, ne da bi jim bilo treba stopiti na jugoslovansko ozemlje. Ker potrebujejo tudi Italijani neposredne zveze z Dunajem zaradi svoje trgovine, so se tega načrta z veseljem oprijeli. Nič niso čakali, takoj so se lotili dela. Pred dvema dnevnoma nam je prišlo poročilo, da je dunajska italijanska komisija sklenila, da bo vozila živila iz Trsta na Dunaj preko Trbiža — po trgovski žili bodočnosti. Mi smo izločeni od velike prometne poti s severa na jug.

V političnem oziru je uspeh italijansko-nemške zveze še očitnejši. Boji, ki se sedaj vrše na Koroškem in ki se za Nemce tako ugodno razvijajo, so mogoči le zato, ker imajo Nemci v bližnjih Italijanih trdno oporo. Dognano je, da se koroški Nemci in nemškutarji bojujejo z italijansko municijo, z italijanskimi puškami in topovi. Italija podžiga bojaželjnost premaganega nemštva, Italija ga dejansko podpira. Pričakovati moramo, da bo Italija podpirala nemške zahteve tudi tedaj, ko se bo na mirovnem posvetu reševalo vprašanje naših severnih meja.

In mi?

Mi smo prepuščeni samim sebi. V Parizu nimamo prijatelja, doma ne najdemo opore. Pod geslom pravičnosti se prodaja 400.000 Slovencev v italijansko sužnost in na Koroškem morejo nemške tolpe skoro brez odpora zasedati, kar hočejo. Če bi se jim zljubilo, da prikorakajo na Kranjsko, bi jim komaj kdo zastavil pot!

V dneh tolike narodne nesreče je težko ohraniti mirno kri. Ti dnevi so odločilni za razpokošenje našega naroda in bodo močno delovali na njegovo mišljenje, če se prepriča, da je bil v najtežjem hipu sam,

Graški prostovoljci za Koroško.

LDU. Gradec, 3. maja. (ČTU.) Danes popoldne je bila na vseučilišču skupščina nemških dijakov, ki se je bavila z ustanovitvijo voja prostovoljcev za Koroško in z vprašanjem, da bi se eventualno vseučilišče in tehnična visoka šola zatvorila. Vnela se je viharna debata, ker se je velik del dijaštva izrekel proti temu, da bi se visoke šole zatvorile. Socialnodemokratski delavci so bili tudi proti odpošiljavi vojaške pomoči Koroški, ker se bo usoda Koroškega odločila na pariški konferenci. Končno so soglasno sprejeli sklep, naprositi rektorja obeh visokih šol, naj dovolita vsem visokošolcem, ki odidejo na Koroško, vse mogoče olajšave.

Dnevi boljševizma šteti.

LDU. Bern, 3. maja. (ČTU.) Lloyd George je izjavil angleškim časnikarjem: Dnevi boljševizma so šteti. Po Ogrski pride Rusija na vrsto. Boljševizem bomo uničili z veliko gospodarsko blokado. Dogodki v Monakovem in na Ogrskem bodo ireznen elementom delavstva koristno svarilo. Poročila zadnjih dni javljajo, da je internacionalno delavstvo krenilo na desno. Zmerne struje so se ločile od radikalcev.

Mirovna pogodba z Nemčijo in Italijani.

LDU Pariz, 4. maja. (DunKU.) Agence Havas poroča o političnem položaju: Wilson, Clemenceau in Lloyd George so se sestali v soboto dopoldne in popoldne ter se posvetovali o položaju, ki je nastal vsled odsotnosti italijanskih delegatov iz Pariza glede podpisa mirovnega dogovora z Nemčijo. Zedinili so se, da rešijo vprašanje na tak način, ki je najbolj prikladen italijanskemu stališču. Ugotovili so načeloma korake, ki se naj uvedejo pri vladi v Rimu. Na drugi strani so oficijelno sporočili italijanski vladi, da nameravajo prihodnje dni poklicati delegate Nemške Avstrije.

Mirovni posvet.

LDU. Ženeva, 3. maja. (ČTU.) Po poročilu Agence Havas javljajo, da je svet trojice sklenil, sprejeti Nemčijo eno leto po sklepu mira v zvezo narodov, ker bi bila zveza narodov brez Nemčije brezkoristna.

LDU. Versailles, 3. maja. (ČTU.) Ententa se še vedno bavi s pregledom nemških pooblastil. Kakor vse kaže, je dvomljivo, ali so nemški zastopniki upravičeni, govoriti v imenu Bavarske. Vsak poizkus entente, doseči ločitev Bavarske od države, bo nemško odposlanstvo na vsak način odklonilo.

LDU. Versailles, 3. maja. (ČTU.) Omejitve proti nemškim delegatom se vzdržujejo. Vendar pa nameravajo omiliti te omejitve, ki so za nemške zastopnike naravnost poniževalne.

Mažari pripravljali prevrat na Dunaju.

Dunajska vlada zasedla mažarsko poslaništvo.

LDU. Dunaj, 4. maja. (DKU.) Uradno se poroča: Policijsko ravateljstvo je z ozirom na živahno občevanje, ki so ga opazili zadnje čase pri ogrskem poslaništvu v »Bankgasse«, moralo poskrbeti za pazljivejšo nadzorovanje poslaniškega posloplja in okolice. V noči na 2. maj je bilo opaziti v posloplju in tudi zunaj dohajanje civilnih oseb. V prvih popoldanskih urah pa je videla straža prihajati v poslaništvo častnike z rdeče-belo-zelenimi kokardami. Uslužbenci pri vratih niso hoteli ničesar izdati. Na podlagi teh dogodkov so začeli stvar dalje zasledovati, a brez uspeha. Tudi se ni posrečilo stopiti v zvezo z ogrskim poverjenikom. Medtem je brzojavila ogrska vlada, da smatra nemško-avstrijsko vlado odgovorno za dogodke v poslaništvu in zahtevala zadoščena. Državni urad za zunanje stvari je javil ob desetih zvečer ogrski vladi, da so se odigrali vsi ti dogodki v notranjosti poslaništva in da bi imela preiskava le tedaj uspeh, ako ogrska vlada nemško-avstrijske stražne organe izrecno

pooblasti, da poslaništvo zasede in preišče. Nato je ogr. nar. pover. Bela Kun nemško-avstrijsko vlado v imenu ogrske vlade pooblastil, da sme posl. posloplje preiskati in postopati v njem uradno kakor na lastnem ozemlju. Na podlagi tega pooblastila je državni kancelar dr. Renner ukazal policijskemu ravateljstvu, da ogrsko poslaništvo takoj zasede, da uvede potrebne preiskave proti ostalim osebnostim, da odstrani nepoklicane iz posloplja in jih izroči roki pravice. Preiskave poslaniškega posloplja se udeležuje radi mednarodnega značaja istega na prošnjo nemško-avstrijske vlade tudi častnik italijanske misije.

LDU. Dunaj, 3. maja. (DKU.) Glede na zasedbo ogrske palače na Dunaju poročajo poznj večerni listi, da je bil med najdenimi, zelo kompromitarajočimi spisi tudi popolnoma izdelan načrt za puč na Dunaju. Ogrski častniki so baje aretirali in odvedli ogrska poslanca Polgarja in Fenyőja iz posloplja ogrskega poslaništva po njihju prihodu na Dunaj. Sicer o usodi teh ni nič znano.

Mažarska vlada pred razpadom.

LDU. Dunaj, 3. maja. (ČTU.) Sovjetska vlada na Ogrskem je pred razpadom, ki ga ne morejo zadržati niti poročila Bela Kuna, niti izjave, da se hoče braniti z vsemi silami. Avtentičnih poročil iz Budimpešte ni. Tudi ogrsko poslaništvo od večerj zvečer nima več telefonske zveze z Budimpešto. Semkaj dospeli potniki pripovedujejo, da je sedaj v Budimpešti mir. Izjave Kuna so povzročile v meščanskih in vseh drugih komunističnih krogih velikansko razburjenje. Bojijo se maščevalnih činov. Vendar pa upajo, da bodo ententne čete pravočasno vkorakale, da preprečijo pokolj v glavnem mestu. Razširjene so vesti o pogajanjih ogrskih odposlancev s tukajšnjimi ententnimi komisijami. Pogoji, ki bi jih ententa stavila, bi bili edinole popolna kapitulacija in ime-

novanje demokratske vlade. Na vsak način bodo že prihodnje ure odločile o nadaljnji usodi dežele.

LDU. Bukarešta, 3. maja. (ČTU.) »Dacia« javlja: V vladnih krogih menijo, da vlada ne bo odgovorila na noto Bele Kuna. Prodiranje rumunskih čet se bo nadaljevalo. Sele po zasedbi Budimpešte bi se eventualno utegnola pričeti pogajanja z vlado, ki bi bila imenovana pod nadzorstvom entente.

LDU. Pariz, 4. maja. (DKU.) Po semkaj dospeli brzojavki je budimpeštanska vlada sprejela pogoje zaveznikov, takojšnjo kapitulacijo vlade, oddaja vsega orožja in sreliva in zasedbo Budimpešte ne alirancih. (OKU.) izjavlja, da nobena beseda tega poročila ni resnična.)

Angleški princ — ogrski kralj?

LDU. Dunaj, 3. maja. (ČTU.) »Wiener Allgemeine Zeitung« piše: Svočas je bila razširjena vest, da nameravajo različni krogi, izvoliti angleškega princa za ogrskega kralja. Razumeti se more, da se ši-

rijo sedaj te vesti kot reakcija na teror komunistov. Te vesti pravijo, da je baje tudi ententa naklonjena temu načrtu, in sicer radi tega, da bi Ogrsko odtegnila od stočemu ruskemu vplivu.

Italijanska nasilja v zasedeni Dalmaciji.

LDU Iz Splita poročajo: V petek, na dan sv. Marka (25. aprila) je bil ves šibenik v italijanskih zastavah. Kjerkoli stanuje italijanski častnik — a v šibeniku jih je na stotine — je visela raz okno njegove sobe italijanska zastava. Vsak odpor hišnega gospodarja je bil brezuspešen. Pri tem je bilo celo nekaj aretacij. Učiteljica Kasani je bila obsojena na strog hišni zapor. Sploh so se Italijani zakleli, da z množico italijanskih zastav zakrijejo jugo-

slovanski značaj našega mesta. Kakor javljajo, je dalo društvo učitelje inčijativo, da se pošlje na vsako našo ljudsko šolo po ena velika italijanska zastava. Razume se, da bodo naše šole odločno odklonile take »darove«. Poslali so nam tudi dva italijanska učitelja, nekega Herenda v Rogoznico in nekega Trinajstića v Primosten, odkoder so bili deportirali učitelja Jurina v Italijo. Včeraj so Italijani rekvirirali štiri razredno dekliško ljudsko šolo pri Bene-

tiktinkah, ne oziraje se na odločen protest samostanskih in šolskih činiteljev. Popoldne nato so aretirali karabinerji dijaka Rossinija in mladeniča Kronja, ker sta čitala brzojavke iz Pariza, pretiskane na pisalni stroj. Zaprli so tudi železničarja Petra Njeguša, katerega sumijo, da je širil te vesti. Deželni šolski svet v Zadru je odredil, da morata na vseh ljudskih šolah in na meščanski šoli v Šibeniku poučevati dva italijanska učitelja, ki služita v vojski. Šole so odgovorile, da ne priznavajo tega imenovanja, ker itak poučuje italijanski

jezik redno imenovana učna moč. Tako imenovanje je smatrati za nezakonito tudi zato, ker nasprotuje predpisom. — Včeraj ob petih popoldne je prispel na parobrodu »Sarajevo« iz Ankone dr. Jerko Machiedo. Dobil je od italijanskega ministrskega predsedništva dovoljenje, da se radi težke bolezni svoje soproge povrne v Zader. Dokler se je parobrod mudil v šibeniškem pristanišču, so ga stražili karabinerji, da ni izstopil na suho. Proti večeru se je odpeljal baje proti Zadru.

Nachrichten« poroča o bojih v Monakovem nadalje: Oboroženi dijaki in meščani so stražili vojno ministrstvo, rezidenco in druga javna poslopja, da je bilo ukorakajočim četam mogoče nemoteno preiti preko Ludwigstrasse. Ko je majhna skupina vladnih vojakov hotela prodreti proti Mestnemu domu, so od tam na nje streljali iz strojnic. V kratkem času so se vneli srđiti cestni boji v severnem in vzhodnem delu mesta. Tekom današnje noči so se podvojili cestni boji tako, da so skoraj na vseh krajih notranjega mesta stale posamezne skupine nasprotnih strank v medsebojnem boju. Število žrtev je narastlo preko 100.

LDU, Berlin, 2. maja. (DKU.) »8 Uhr Abendblatt« poroča iz Nürnberga: Vodje komunistov, med njimi tudi Levin in Sondheim, so že pred nekaj dnevi skrivoma pobeignili na ogrsko ozemlje, kakor domnevajo, preko Avstrije.

LDU Berlin, 4. maja. (DunkU.) WU poroča: Iz Monakovega poročajo: Pruske čete so zavzele kolodvor. Vse Monakovo imajo zasedeno vladne čete.

LDU, Augsburg, 3. maja. (DKU.) Tujkajšnje vojaško poveljstvo javlja, da je Monakovo popolnoma v oblasti vladnih čet. Na treh krajih trajajo še delni boji.

LDU, Monakovo, 4. maja. (DKU.) Prvikrat po šesttedenskem prestanku so izšli danes opoldne zopet meščanski listi, ki so vsi izražali svoje odkrito veselje, da je mesto rešeno komunističnega jarma. Po lepakih se objavlja, da je nad Bavarsko proglašeno obsedno stanje. Vsled hišnih bojev je bilo mnogo poslopj znatno poškodovanih. Tudi izgube na ljudeh so izdatne. Za 30. april napovedana generalna stavka je bila odpovedana. Policijska služba, ki so jo komunisti odpravili, je zopet uvedena.

Španska zbornica razpuščena.

LDU, Madrid, 4. maja. (DKU.) »Agence Havas« poroča: Maura je ponudil kralju demisijo celokupnega kabineta. Vladar jo je odklonil in zagotovil Mauri svoje trajno zaupanje. Na zahtevo vlade je podpisal dekret, po katerem bo zbornica razpuščena in vpoklicana nova zbornica, za katero bodo volitve prvo nedeljo meseca junija.

Ponesrečena vstaja na Portugalskem.

LDU, Lizbona, 3. maja. (DKU.) »Agence Havas« poroča: V ponedeljek in torek bi imela izbruhniti nova vstaja. Ker pa je vlada o tem zvedela, se je poizkus izjalovil. Nekatero osebo so aretirali ali deportirali.

V 4% državnem posojilu je denar najbolj varno naložen!

Pogajanja z Nemci.

LDU, Pariz, 3. maja. (Brezžično.) Ministri za zunanje stvari aliranih in asociiranih sil so se sestali danes popoldne. Na dnevnem redu je bilo vprašanje oskrbovanja baltičskih provinc in Finske, kakor tudi obravnavanje glede razlage predhodne mirovne pogodbe.

Danes dopoldne je začel odsek za poljske zadeve pretresati vprašanje južnih vzhodnih poljskih mej. Jutri se vrši seja komiteja za uverovljenje pooblastil nemških delegatov. V palači Trianon v Versaillesu so se vršili danes ponovni razgovori med zastopniki zaveznikov in nemškimi odposlanci, toda ta konferenca ni imela neposrednih stikov z mirovnimi preliminariji.

Ce Nemci ne bodo podpisali mirovne pogodbe.

LDU, Krakov, 3. maja. (DKU.) »Czas« poroča po listu »Kuryer Warszawski« iz Pariza: V primeru, da Nemci ne bi podpisali mirovne pogodbe, je ententa odredila velike vojaške priprave. Na postaji v Versaillesu je poseben vlak pripravljen, ki bi odpeljal nemške mirovne delegate, ako ne bi hoteli podpisati pogodbe. Obenem bodo razglasili konec premirja. Armada maršala Focha bo prodrla 30 km daleč in zasedla Frankfurt ob Menu. Ob Renu so postavljene dolge vrste vagonov, lokomotiv in tovornih avtomobilov. Kakor trdijo vojaški krogi, bo trajalo prodiranje tri in pol ure. Nemčija bo potem dobila sedemdneven rok, nato bo armada eventuelno iznova prodirala. Pariški vladni krogi so preverjeni, da bo Nemčija naposled podpisala mirovno pogodbo.

Kiaučau.

LDU, Pariz, 2. maja. (DKU.) Agence Havas poroča: Svet trojice je imel včeraj sejo, na kateri je uredil vprašanje Kiaučaua. Japonska ima prosto pravico razpolaganja s Kiaučauom. Po mirovnem dogovoru bo Nemčija kiaučausko ozemlje odstopila Japonski, katera bo svoječasno to ozemlje odstopila Kitajski.

Nemiri v Parizu.

LDU, Berlin, 3. maja. (DKU.) »Acht- uhr-Abendblatt« poroča iz Haaga: Po radni pariški objavi je bilo pri nemirih

dne 1. maja 100 redarjev težko in 140 lahko ranjenih. 350 pasantov je ranjenih, 50 so jih aretirali. Z dežele ni nobenega poročila o nemirih.

Priznanje sibirske vlade.

Naša vlada je obvestila sibirsko vlado, da jo priznava za legitimno vlado cele Rusije. Minister za zunanje stvari sibirske vlade je Sazonov. — Poslanik sibirske vlade v Belgradu je Strandman, ki je v Belgradu že iz prejšnjih let poznana oseba.

Iz Dalmacije.

LDU Split, 3. maja. (DKU.) Dne 1. maja je prispel v Split general Ljuba Ljubič, nadzornik pehote, kot delegat centralne vlade, prideljen deželni vladi v Split, na mesto generala Vašiča.

LDU Split, 3. maja. (DDU.) Ko so dne 1. maja socialisti zborovali in tudi pozneje, ko so šli v sprevedu po mestnih ulicah, se je neprestano sukal okoli njih italijanski časnikar. Kakor se je doznalo pozneje z dobro informirani strani, so poslali Italijani z vojno baje brezžično brzojavko, ki vsebuje nečuveno laž, da se je pri zborovanju in med sprevedom zahtevalo aneksijo Splita po Italiji in demonstriralo proti Jugoslaviji. Razume se, da je tako potvarjanje resnice samo plod italijanske spletkarske zlobe, čije nameni so dovolj prozorni.

LDU Split, 3. maja. (DDU.) Včeraj se je javljalo od italijanske strani, da so se vršili v Trogiru veliki nemiri. Popoldne je prispel v avtomobilu ameriški general, da se uveri na licu mesta, kaj se je zgodilo pravzaprav. Bil je skrajno presenečen, ko je videl, da je bila omenjena italijanska vest gola izmišljotina. Ne samo, da ni bilo niti mrtvih niti ranjenih, nego v vsem mestu vlada najzornejši mir in red. Ko se je torej ameriški admiral prepričal o neistinitosti italijanskega obrekovanja, je dal zbrati okoli sebe šolsko mladino in jo je obdaril s čokolado.

LDU Split, 3. maja. (DDU.) Radi zanikarnega vršenja službe dne 1. maja t. l. je poveljnik 6. orožniške brigade v Splitu, polkovnik Kostič, odpustil tri orožnike iz službe, a proti devetim je uvedel disciplinarno preiskavo.

Boji v Monakovem.

LDU, Augsburg, 2. maja. (DKU.) Posobni poročevalec »Augsburger Neueste

iz pokrajine.

k Državno posojilo. Prvi pot je stopila naša nova država pred svoje državljane, ko zahteva od njih, naj ji izkažejo svoje zupanje. Gotovo je, da mnogi, ki so dosegljivo mnogo žrtvovali za dosego velikega cilja — osvoboditve domovine — tudi sedaj ne bodo zatajili svojega pravega čustvanja. V interesu naših javnih razmer je želeli, da bi našlo podpisovanje bonov prvega našega državnega posojila odziv v najširši javnosti in da bi bila udeležba pri tem posojilu čim živahnješa, ne samo med posamezniki, ampak tudi pri občinah, raznih zavodih in korporacijah. Velike udeležbe pri podpisovanju državnega posojila je sicer tembolj pričakovati, ker prekaša njegovo obrestovanje znatno obrestovanje, ki ga nudijo banke in drugi denarni zavodi na vložne knjižice, na drugi strani pa ostaja v državno posojilo naloženi denar mobilan, ker se vrne tekom šestih mesecev in sicer 3. novembra 1919. Naša patriotska dolžnost je, da priskočimo na pomoč mladi državi, ki rabi sredstev, ako hoče izpolniti svoje dolžnosti in obveznosti napram svojim državljanom. Pokažimo, da umevamo potrebe naše svobodne države, ki ima zaceliti premnoge rane, zadane našemu narodu tekom petletne vojne v vseh panogah našega narodnega življenja. S podpisom prvega našega državnega posojila pa pokazimo tudi našo ljubezen, našo požrtvovalnost in naše iskreno domoljubje napram naši mladi, svobodni državi, ki ji želimo vsi najlepšo bodočnost.

k Imenovanja. Imenovani so: tehnični uradnik pri stavbnem vodstvu za osušenje barju Fran Lang za stavbnega oficijala v 4. pl. st. X. čin. razreda; pomožni tehnik pri gradbenem ravnateljstvu v Ljubljani Ivan Bricelj za stavbnega oficijala v 2. pl. st. X. čin. razreda; bivši pomožni uradnik dež. dobrodelnih zavodov v Gradcu Josip Lovce za kancelista v 1. plač. stop. XI. čin. razreda.

k »Marburger Zeitung« ustavljena. LDU, Maribor, 2. maja. Danes je bil list »Marburger Zeitung« uradno začasno ustavljen.

k Na belgrajsko vseučiliče se je upisalo okoli 900 dijakov, a računajo, da se jih bo vpisalo do 2000.

k Neobhodno za povzdigo Bleda je, da se uredijo cene za prevažanje po jezeru, po izvoščekih, za nočišča in stanovanja. Prometno društvo si je stavilo nalogo, da dogovorno s korporacijami in oblastvom predi vse po možnosti še pred letošnjo sezono. Obvešča tem potom vse lastnike blejskih vil po Bledu, Ljubljani in drugod, da prijavijo število svojih stanovanj in sob s cenami za oddajo v najem. Opozarja se, da se bo šlo članom društva v prvi vrsti na roko pri posredovanju.

k Zdravilišče Rogaška Slatina. Iz seje železne vlade: Oddajo se obratni prostori: 1) hotel »Pošta« dosedanjemu najemniku Karolu Ristu proti letni najemnini 8000 K; 2) trgovina z mešanim blagom v »Tržaški hiši« dosedanjemu najemniku Janezu Bezaniču proti letni najemnini 3000 K; 3) brivnica in česalnica v »Zagrebski hiši« dosedanjemu najemnici vdovi Lujizi Dumler proti

letni najemnini 700 K z dostavkom, da mora nastavitvi moškega frizerja; 4) trgovina z delikatesami Josipini Simonšek v Celju proti letni najemnini 1000 K; 5) trgovina z zlatino in srebrnino dosedanjemu najemniku Kostantinu Almoslehner za letošnje sezijo proti letni najemnini 500 K; 6) trgovina z urami dosedanjemu najemniku Albertu Klemen proti letni najemnini 200 K; 7) krojaška trgovina Alojziju Korazija proti letni najemnini 300 K s pogojem, da mu ta lokal zaradi ognjevarnosti ne služi obenem za delavnico; 8) paviljon za prodajo peciva ponudniku Viljemu Bisjaku proti letni najemnini 200 K.

k Mostarine. Iz seje deželne vlade: Lastniku mostu čez Savo pri Trbovljah inž. Moricu Krichschlager se dovoli 50% zvišanje dosedanje mostarine. V istem izmerju se dovoli zvišanje mostarine graščini Šostanji pri Sevnici, ki je lastnica mostu čez Savo Radna—Sevnica. Tržki občini Spod. Dravograd lastnici mostu čez Dravo se dovoli zvišanje mostarine do preklica po tarifu, katerega je že odobrila deželna vlada za Štajersko. Odobri se do preklica tarif za pobiranje brodarine na brodu čez Savo pri Rajhenburgu lastniku Janezu Flisu, izvzemši postavko za prevažanje oseb, ki se določi na 20 mesto 30 vinarjev.

k Razširjenje delokroga vojaških sodišč. »Pravda« poroča iz zanesljivega vira, da se pričakuje naredba vrhovnega poveljnika naše vojske, ki proglašja za vse vojno ozemlje, t. j. za jugoslovanske dežele bivše Avstro-Ogrske, pristojnost vojnih sodišč za vse čine proti vojni sili države, za zločine na železnicah in drugih prometnih sredstvih, za uboj, razbojništvo in druge čine javnega nasilja in nazadnje za zločine proti interesom države. Vse te čine bodo sodila vojna sodišča po predpisih vojaškega kazenskega zakona. Vrhovni poveljnik se je poslužil te naredbe svojih zakonitih pravic, da zavaruje novo ozemlje, ki je sicer na zunaj zavarovano po četah mobilizirane vojske, a v notranjosti pa jo ogrožajo neprijatelji države, ki jih zunanji sovražniki vedno pošiljajo v naše kraje. Zlasti važna je odredba vrhovnega poveljnika, da se tatvine na železnicah podrede vojnim sodiščem. Parlament bo imel svoj čas še priliko, da sam določi odredbe, ki bi nudile civilnim sodiščem dovolj močna sredstva na razpolago za sistematično borbo proti elementom, ki ogrožajo notranji mir in red.

k Za železničarje. »Pravda« poroča: Ravnateljstvo srbskih državnih železnic je zahtevalo od finančnega ministra 250.000 dinarjev kredita za izplačilo dodatnih draginskih doklad železniškemu osebju v Sloveniji.

k Pismo iz ujetniških taborov v Italiji. (LDU.) Dalmatinski dopisni urad objavlja: Iz pisma, ki ga pošilja neki Dalmatinec svojemu prijatelju v Splitu, posnemamo: Ako bi ti pripovedoval, kako sem prestal tri leta ujetništva, bi ti mogel malo dobrega povedati, samo trpljenje, preziranje, kakor da bi ujetnik ne bil človek, ampak žival, ki mora biti še hvaležna, da jo iz kakega razloga ne ubijejo. Glada sem prestal že mnogo, ker razen predpisanega ne dovoljujejo ničesar. O navadnih voja-

kih morem reči, da jih bo le malo moglo videti domovino, in sicer radi nezadostne hrane in slabih stanovanjskih razmer. Sedaj so v Italiji samo še Nemci, Mažari in Jugoslovani. Naših čestnikov bo okoli 700, a vojakov okoli 80.000. Druge narodnosti so bile izročene svojim predstavništvom, a nas smatrajo za še večje neprijatelje kakor Nemce in Mažare. V Ottaianu nas je bilo 220, a zgradba je imela prostora le za 80 oseb. Razen slamnice nimaš nobene drugega predmeta. V sobah nas je po 36 skupaj. Jaz sem bil za svojega ujetništva že v 11 taboriščih, a tako slabo kakor v Ottaianu ni bilo nikjer. Ne daj Bog, da bi bila kdaj vojna proti njim, ker bi bil kakor zver, dasi mi ni prirojeno...

k Jugoslovanski dopisni urad v Belgradu se je 2. maja združil s tiskovnim uradom ministrstva za notranje stvari, vsled česar je nehal poslovati kot samostojen urad.

k Pristojbine pri uvozu blaga. Vsled naredbe finančnega ministrstva se morajo vse carinske pristojbine pri uvozu blaga plačati v zlatu ali srebru z doplačilom agencija in sicer se more plačati 100 dinarjev v zlatu s 140 srbskimi srebrnimi dinarji, s 420 našimi žigosanimi kronami, s 19 dolarji in 40 stotinkami, s 116 francoskimi franki, s 82 šilingi in 10 penci, s 143 italijanskimi lirami, s 95 švicarskimi franki, 112 drabmanji in 50 lepti. V kronah se more plačati samo pri carinskih uradih v deželah bivše Avstro-Ogrske.

Iz Ljubljane.

I Koroške begunce vabimo na sestanek jutri ob 5. uri popoldne v restavraciji »Union«.

I Pri koncertu Glasbene Matice v petek, 9. in v soboto, 10. maja, bodo sodelovali: g. dr. Ivan Lah slavnostni govornik, »Vodnik pevec — in pevec vodnik«. Pevski zbor poje »Venec Vodnikovih in njegovih zloženih pesmi«, ki ga je zložil starosta slovenskih skladateljev g. A. Foerster že pred 30 leti. Nadalje bodo sodelovali v koncertu gđc. Stanislava Hajek (golsli), gđc. Jelica Sadar (petje), gđg. J. Pavličič, Niko Štrifof, gđc. Nilka Potočnik, klavirsko spremljevanje, g. Josip Vedral harmonij. Prvi del koncerta je posvečen proslavi Valentina Vodnika, v drugem delu koncerta pa se bodo izvajale skladbe-pesmi Antona Lajovica, Antona Dvorjaka, Kijica Čajkovskega, skladbe za gosli: koncert norveškega skladatelja Aulina, Wienarskega Mazurka. Pevski zbor pa bo izvajal znamenite izvirne Mokronječeve srbske narodne pesmi iz Stare Srbije in Makedonije, dr. Gojmira Kreka pesem »Tam na vrtni gredi...« in Emila Adamiča skladbo »Mlad junak po vasi jezdi«.

I »Moj Bebi« v dramskem gledališču. Burka je čisto ameriška, po svojem naglem tempu in po svojih nemogočnostih, ki jih moremo verjeti le, če pridejo iz Amerike. Igra ne pride v poštev ne ko burka ne ko satira; v vsi komičnosti nekaterih prizorov človeku zamre smeh, ko vidi, kako žensko pero profanira ono, kar bi moralo biti nji in nam sveto. Če se občinstvo že

mora krohotati, naj bo! Ne vemo pa, kako pridejo do takega merila, da nam iz slabega podajo najslabše. Režija igre je bila dobra; tudi igrana je bila dobro, v kolikor se mora smatrati to napisano brbljanje za igro in kar je glavno, kočljivih mest niso pretiravali. Železnik in Drenovec sta storičila vse, kar se da storiti iz burke; igra gde Bergantove je bila živahna in na zadostni višini; manj nas je zadovoljila Mira Danilova, vsi ostali pa zelo malo. F. B.

Izstop iz državne tehnične službe je deželna vlada dovolila stavbnemu nadkomisarju in vodji del za osušenje barja inž. Janu Bednaru. Za njegovo delovanje zlasti pri stavbnem vodstvu za osušenje barja mu je vlada izrekla priznanje.

V pokojeno delavstvo tobačne tovarne ima v torek, dne 6. maja, ob 3. uri popoldne shod v Ljudskem domu, mala dvorana.

I Smrtna kosa. Umrli so v Ljubljani: Jera Vidmajer, sprevodnikova vdova, 87 let. — Neža Haync, sodnikova vdova, 82 let. — Gregor Potokar, mestni ubogi, 76 let. — Alojzij Židan, livar, 31 let. — Helena Verbinc, posestnikova žena, 32 let. — Alojzij Jug, železniški poduradnik, 42 let. — Ivan Letnar, tov. delovodja, 48 let. — Alojzij Lilleg, naddavkar v p., 83 let. — Gregor Šajn, zasebnik, 81 let. — Avgust Turk, mestni delavec, 42 let. — Anton Ravnikar, čevljarški mojster, 42 let. — Ana Jurca, žena umirovlj. oficijanta, 60 l. — Erjavac Stanko, rejnec, 1 mesec. — Terezija Zakotnik, mizarjeva žena, 63 let. — Ana Stauta, služkinja, 23 let. — Marija Kotnik, služkinja, 23 let. — Marijana Zavrl, zasebnica, 79 let. — Angela Malič, zavarovalna uradnica, 39 let. — Ženi dr. Oražnova, zdravnikova žena, 42 let. — Matilda Tomšič, tob. delavka, 29 let. — Fran Arhar, sprevodnik, 39 let.

Išportni klub »Ilirija« opozarja vse svoje predvojnne člane ponovno na letošnji redni občni zbor, ki se vrši v torek, 6. t. m. ob 19. uri v rest. »Novi svet« na Mar. Terezije cesti. V slučaju nesklepčnosti se v smislu klubovih pravil vrši eno uro kasneje drug občni zbor, ki je sklepčen ob vsakem številu navzočih. — Š. K. »Ilirija«, ki je v sezonah 1913 in 1914 postajal vedno bolj nevaren tekmeč Hrvatom in Nemcem, je moral med vojno s svojim delovanjem docela prenehati in pričinja letos športno delovanje popolnoma na novo. Football tekme se bo priredilo že v kratkem. Ob požrtvovalnem in vestnem delu članstva bo klub dosegel nekdanjo višino. V programu ostanejo vse panoge lahke atletike: tek, skok, football, diskus, metanje kroglice, kopja itd. — Na občni zbor se vabi tudi nečlane — interesente.

I Čiščenje. Veliko se piše in govori o tem, vendar pravega uspeha čiščenja še ne vidimo nikjer. Dobijo se še vedno ljudje, ki so ostali zagrizeni nemškutarji, kakor so bili. Take vrste možakar je tudi krojač Klimanek, ki nekdanj niti besedice slovenski ni hotel govoriti. Ko mu je hišni gospodar poslal slovenski hišni red, ga je vrnil, češ, da ne zna slovenski. Na gospodarjev ukaz je moral ob prevratu sneti svojo nemško firmo. Pri tem se je izrazil, da ga sname »bis die Katzelmacher

cher kommen«) (dokler ne pridejo Lahji). Ko je njegov delavec zahteval, da naj se v delavnici govori slovenski, mu je Klimanek odvrnil: »Werden's lange slovenisch reden!« (Boste dolgo govorili slovensko.) Vrata njegove delavnice so še

danes črno-žolto pobarvane. Zakaj se takih ljudi, ki naravnost izzivajo javnost, ne pošlje, kamor spadajo in napravi s tem prostor našim zavednim ljudem?

I Aprovizacija južne železnice deli za mesec majnik moko in ameriansko mast,

Madžarska strahovlada na Prekmurskem.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Iz Prekmurja se nam poroča: V Gornji Lendovi so bili veliki nemiri. Boljševiki iz Ogrske so bili prišli rekvirirat monštranco in ciborij. Proti temu početju pa so se kmetje uprli in so nagnali boljševike, ki so se pa pozneje vrnili z avtomobilom in strojnimi. Strojnice so postavili eno v stolp, a drugo pred cerkvena vrata. Ko so se kmetje vprli znova, so začeli streljati na ljudi s strojnimi; kmetov je bilo več ranjenih, nakar so zbežali. Nato so vojaki obkolili vse kmete, jih polovili, privezali po 12 mož na eno vrv in jih pretepaje peljali v Mursko Soboto.

Nato so se vojaki razkropili po vasi, posebno po domovih onih, ki so jih aretirali in jim oropali živež in živino. One, ki

so bili aretirani, so pa obsodili na denarno kazen in v zapor do dveh tednov.

Na Gornjem Seniku pa so štirje vojaki vdrli med evangelijem v cerkev, aretirali mašujočega župnika in ga odpeljali. Tam so istotako rekvirirali. Z župnikom vred so aretirali tudi več žená in mož in jih odpeljali s seboj na Ogrsko. Tudi tu je prišlo do krvavih spopadov med boljševiki in domačini.

Veronauk so vrgli iz šole. Če bi se drznil kateri duhovnik stopiti v šolo, bi bil takoj aretiran. Cerkveni zakon in krst je prepovedan. Posetva so podržavljena, ljudje morajo dati svojo lastnino v najem. Tisoč in tisoč prekmurskih Slovencev prosi pomoči.

Hrvaška ljudska stranka.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Sarajevo, 5. maja. Včeraj se je tu vršil sestanek skupine Hrvatov, katerega se je udeležil ministrski podpredsednik dr. Korosec. Sklenilo se je, da se osnuje hrvaška ljudska stranka za Bosno in Hercegovino. Sarajevska »Jugoslavija« javlja, da se je vsa svetna in redovna duhovščina izrekla za to stranko. »Glas Naroda« napada to novo strujo in pozivlja ljudi, naj pristopijo k JDS.

Uradniška doplačila.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Belgrad, 5. maja. V finančnem ministertvu se je danes vršila konferenca, na kateri se je razpravljalo o pravični razdelitvi uradniških doplačil.

Kriza v belgrajski občini.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Belgrad, 5. maja. V belgrajski občini je nastala kriza. Primanjkuje vsega, posebno vode in premoga. Občina ne dobiva od države nikakih prispevkov. Zato bo občinski zastop najbrže odstopil.

Po svetu.

s **Proslava miru.** Za proslavo miru bodo na Angleškem uvedli tridnevni praznik.

s **Razstava v Sofiji.** V Sofiji so priredili sijajno razstavo Francoskih umetnin, ki jo je otvoril general Gerard, poveljnik 8. armade. General je prišel k otvoritvi z mnogimi častniki iz sosednje garnizije.

Razstavo so priredili v veliki dvorani pravoslavne palače.

s **Dobrodelni bacil.** Nedavno tega je predaval sloveči francoski fiziolog Roux v pariški akademiji znanosti o doslej popolnoma neznani delavnosti bacila, ki ga proučuje dr. d'Herelle. Rečeni bacil je največji sovražnik bacila, ki povzroča grizo in katerega je odkril Japonec Schiga. Ta dobrotorni bacil uničuje bacila grize in pa sploh razkrajja. Moč dobrega bacila, ki je tako majhen, da ga doženejo le v najboljšimi pripravami moderne vede, je v raznih organizmih različna. Telo, v katerem dobrotorni bacil ne more uspevati, oboli za grizo.

s **Zračna pošta.** Na prejšnjem vojenski vežbališču na »Tempelhofskem polju« pri Berlinu, bodo naredili veliko letališče, kjer se bodo sestajale vse linije zračne pošte, ki gredo čez Berlin. Na letališču bodo zgradili in uredili vse potrebne zgradbe, delavnice, skladišča in ostalo.

s **Svatba Maharadže Nepalskega.** »Times« opisuje svečano svatbo Maharadže Dhiraja, ki je vzel — kako naj rečemo, — za žene dve krasni hčeri najbogatejše indijske kneže rodbine. Slavje je trajalo več dni. Obred poroke in odhod hčere iz hiše roditeljev je najbolj zanimivo. Na dan svatbe je šel Dhiroja po svoji nevesti v palačo kneža Chandra, Shum Shere Jung Bohadur Rane. Sijajen sprevod je šel skozi same slavoloke in zastave. Za njim je šla nepregledna množica na slonih, glasbeniki, plesalci, odposlanci, nositelji draguljev, zlatih vrčev, cvetje in zopet cvetje vseh vrst in barv. Naposled se je prikazal Rajah na belem slonu, na katerem je zvenketalo tisoče zlatih in srebrnih zvončičev. Drugi dan se je sprevod povrnil po isti poti, samo v nasprotno smer. Toda Rajah ni bil več na slonu in sam. V kočiji je sedel, poleg njega pa njegovi mladi nevesti.

s V samostanu na sinajski gori. Pod rham sinajske gore v višavi 1530 metrov e dviga proti nebu zgodovinski samostan-ko poslopje, ki ga je sezidal cesar Justinian v letu 527 po Kr. Samostan se imenuje samostan sv. Katarine ali Gospodova zprememba, saj sta cerkev in samostan posvečena temu svetotajstvu. V samostanu bivajo, žal, grški menihi — razkolniki. V hramu so v neki kapelici kosti sv. Katarine. Druga kapelica se pa imenuje kapelica gorečega grma, zakaj samostan stoji po starem ustnem izročilu na kraju, kjer se je Gospod prikazal Mojzesu v gorečem grmu. Sedlo pa, v katerem stoji samostan, se imenuje dolina Jethrova. Samostan je gostoljubna hiša vsem, kateri po teh pustih pokrajinah romajo na sveto Sinajsko goro, na kateri je dal Bog judovskemu narodu deset božjih zapovedi.

s Pristanišče Port Said v Egiptu. K največjim dogodkom minulega stoletja se po vsej pravici prišteva Sueški prekop, ki spaja Sredozemsko morje z Arabskim zalivom. Oče tega svetovnega dela je bil francoski inženir Ferdinand Lesseps ob sodelovanju egiptovskega kraljevega namestnika Said-paše. Na 25. dan meseca aprila 1859 so začeli kopati in v 16. dan meseca listopada so preliv slovesno otvorili. Najvarnejše pristanišče v sueškem prekopu je Port Said. Tod mimo gre ves promet iz Indije v Evropo in obratno.

s Žene, ki so — izginile. Ko so v francoski javnosti izvedeli za ljubavne zločine drobradega Landrua, ki je ubil in skrill najst žená — je začela policija dobivati dnevno na stotine prijav, kako je enemu izginila žena, drugemu sestra, tam zopet udova, tako, da je padlo na Landruajevo vest več in več mrtvih žena. No, nekega dne pa se spomni nekdo in vpraša: Ali je mogoče, da kdo odvede preko šeststo žena sam za sebe; policija je začela natančneje preiskovati in jih je našla že prve dni nad polovico pogrešanih, ki so se nahajale po vseh francoskih mestih pod napačnimi imeni in v takih odnošajih, da so se oni, ki so jih priglasili nemalo blamirali. Prav je, če omenimo, da niti ena ni sanjala o nesrečnem Landru-u, ki je imel brez njih dosti pošla. Zanimivo je tudi, da se je od najdenih nahajala samo ena v samostanu.

s Ruski samostan — plesna palača. Ruski poverjenik je odredil, da se glasoviti samostan Aleksandra Nevskega v Petrogradu proglasi za javno last. Zdaj ga pripravljajo za narodno plesno dvorano, za poučni kino, ljudsko restavracijo in vojašnico rdeče garde.

s »Narodl« Povodom manifestacije za Jauresa je pisal nek francoski dnevnik: »Trepetajte, kapitalisti, vsakokrat, ko se spomnite razrednega boja. Jutrajsnji dan bo za vas noč, a za nas bo svetel dan!« Pisatelj teh vrstic je Albert Dubarzy, lastnik več časopisov, ki je leta 1916. dobil šeststolisoc frankov za upravo lista »Pays« in katerega se vidi dnevno v prvih restavrantih, medtem, ko vidi proletarca morda samo v kinematografu. »O, narodl« Zaključujejo listi.

s Denar in mikrobi. Neki francoski učenjak je po trudanolem proučevanju staniko preiskal, kakšne mikrobe so na

denarju. Na zlatem denarju je n. pr. 1600 do 3500 mikrobov, na srebrnem za 4500 do 5100. Jako pogosto se nahajajo na denarju tuberkulozne bakterije, dasi strokovnjaki trdijo, da na kovinah bacili jako hitro poginejo. Da se kljub temu nahaja na denarju tako veliko število bacilov, se da razlagati s tem, da gre denar iz roke v roko. Najbolj nevaren je papirnat denar, na katerem mrgoli milijonska armada mikrob.

s Car Peter Veliki. Ko je šlo za ustanovitev upraviteljev v carskih podjetjih, je rekel Peter Veliki: Francoza je treba bolje plačati, zakaj on zapravi s svojim razkošnim življenjem vse svoje prejemke v naši državi. Nemcu gre tudi taka plača, zakaj ta pa zapravi ves zaslužek s pogostim popivanjem. Angleža je treba pa še bolje plačati, zakaj ta hoče ugodno in udobno živeti. Nizozemec je pa skromna duša, tega ni treba bogve kako plačati. Da bi kolikor mogoče dosti prihranil, se navadno niti do sitega ne naje. Italijana bomo pa najmanj plačali, zakaj Italijan skrbi samo za to, da bi pri nas karseda malo porabil, ter prihaja k nam samo zato, da bi za naše denarje v svoji rajskolepi domovini mogel mirno živeti.

s Tizian, ki je bil sloveč italijanski slikar, čigar umetniške slike, posebno v beneški lepi palači, še dandanes vse občuduje, ni bil na svojo umetnost prevzet. Ko je na 27. dan meseca avgusta leta 1576. v 99. letu svojega življenja umiral, je neki vzdihnil: »Ko sem se torej naposled naučil naslikati oko, moram s sveta!«

s Venizelos o Veliki noči. O Veliki noči se je nahajal Venizelos v Loreni, kjer so mu priredili svečanosten obed, pri katerem je prisostvovalo več odličnih oseb. Ta čas je posetil Venizelos tudi mesto Metz.

s Francosko-belgijski banket. Francoska kolonija v Santiago de Chile je priredila banket ob priliki odhoda belgijskega ministra Charmamea. V govorih so naglaševali francosko-belgijsko prijateljstvo.

s Obletnica. Dne 22. prihodnjega meseca bosta prišli dve angleški eskadri v Brest in Chorbürg, da tam proslavita obletnico zmagovite bitke pri Zeebrügge.

s Moč nad čebelami. Nekateri ljudje imajo čudno nepojmljivo moč nad čebeliskim narodom. Ne samo, da jih pustijo čebele zmiraj pri miru, sledijo jim celo na vsak klic, migljaj in na vsako znamenje. Grof Bredov je zbral enkrat na svojem posestvu več gostov, da jim pokaže oskrbnika čebel Vildmanna. Ta vzame v eno roko panj, v drugo klobuk, pomigne čebelam in takoj zapustijo panj ter se obesijo na klobuk. Pokazal je, da lahko vzame med in vosek iz panja, ne da bi mu bilo treba ubiti tudi eno samo živalico. Potem gre iz dvorane, pa pride kmalu nazaj, in sicer s častitljivo brado, sestavljeno iz roja čebel. Zopet da znamenje in roj izgine v pripravljenem panju. Novo znamenje, čebele pridejo iz panja in brenčijo po dvorani okoli, pa ne pičijo niti enega od gospodov in dam. Nazadnje pokaže Vildmann svoje mojstrstvo kar s tremi roji nankrat. Prvi roj se mu vsede na glavo, drugi na prsa, tretji na roko. Tako opremljen gre v sobo grofice, ki zaradi bolehnosti ni mogla prisostvovati njegovim pro-

dukcijam. Ko tudi ona vidi njegovo mojstrstvo, da oskrbnik zopet znamenje, in drug za drugim gredo roji zopet nazaj v panje, ki so jih bili prinesli za njimi.

s Laž psa v sili. Neka španska dama pripoveduje sledeči zelo zanimiv dogodek o svojem psu, prav pametnem novofundlandcu. Pes, Don mu je bilo ime, je kupoval za svojo gospodinjjo in kazal pri tem veliko spretnost. Če je blago dobil, ga je prinesel domov mahaje z repom, če pa ne, je pa postavil prazno posodo pred gospodinjjo in je lajal. Nekega dne je dobil naročilo, naj gre po jajca. Povelje je izpolnil in korakal domov, dostojanstveno držeč jerbašček z jajci med zobmi. Tu ga sreča neki drug pes, s katerim sta imela še neporavnani star račun. Priložnost je bila lepa in ni je kazalo zamuditi. Previdno postavi Don jerbašček na tlak, tik ob hiši, kjer je stanovala prijateljica njegove gospodinjje in je ves prizor opazovala. Potem pa zalaja v znamenje vojne napovedi in se vrže na sovražnika. Ta ga pa ne čaka, temveč takoj zbeži pred mogočnim nasprotnikom. Don ga zasleduje in začne se prav vznemirjujoča tekma. Gospa na oknu pošlje postrežnico na cesto, da vzame jajca in jih prinese v hišo. Radovedna je bila, kaj bo pes naredil, ko jerbaščka ne bo več. Vela dela je, da je zelo brihten. Don je bil medtem sovražnika dohitel in ga pošteno zmikastil. Ponosen in zadovoljno prigalopira zopet nazaj po jajca. O groza, ni jih, kje so? S prav obupanim obrazom se vleže tja, kjer so bila prej jajca in začne tako grozno tuliti, da so se vsi mimoidoči sočutno ozirali nanj. Prav gotovo je videl pred seboj strašilo v podobi pasjega biča. Naenkrat pa plane kvišku in leti v velikanskih skokih domov. Gotovo je bil prišel na kako rešilno misel. Doma pa ga vidi njegova gospodinja, kako prihaja. Prav previdno se splazi skozi zadnja vrata na dvorišče do smetišča, kjer je dobil star obrabljen jerbas; zagrabil ga je z zobmi in se je splazil po isti poti zopet nazaj. Potem pa pride pri prednjih vratih v kuhinjo in postavi jerbas pred gospo, pa kratko in ostro zalaja. To je bilo znamenje, da blaga ni dobil, da ga trgovec, h kateremu je bil poslan, slučajno ni imel. Torej: »Oprostite gospa, jajc Vam nisem prinesel, ker jih nisem dobil.« Ko mu je pa potem gospa pokazala pravi jerbašček, je kaj žalostno povsesil glavo in hodil potrta gorindol, zavedajoč se laži.

v Čevljarjeva brada.

Leta 1530. je živel v Caunterburyu na Angleškem čevljar imenom John Brushy. Odlikoval se ni po posebnih vrlinah, pač pa ga je dičila finokodrasta temnočrna brada, ki jo je nosil zelo dolgo in jo z največjo skrbjo negoval. Trdili so, da je bilo to najlepša brada cele Anglije.

Ko je znani trinog kralj Henrik 8. prišel enkrat v Caunterbury, je želel videti čevljarja, oziroma njegovo brado, od katere je bil že toliko slišal. Njegova želja je bila seveda obenem povelje in župan je v svoji ponižni pokornosti kar dirjal, da je osebno pripeljal črnobradega mojstra kralju.

Kralj ga je opazoval z radovednim zanimanjem in se je pohvalno izrazil, da je to res prav posebna brada, najlepša, kar jih je kdaj videl. »Skoda, da je ta mož samo navaden čevljar,« je dejal. »Že zaradi brade zasluži kaj boljšega.« Potem se obrne naravnost na Brushyja in mu reče: »Ali imate kako pametno željo, mojster?«

»Ja no, eno željo bi že imel, Veličanstvo, a je precej čudna.«

»Kar povej! Če je le mogoče, Vam jo bom izpolnil.«

»Veličanstvo, rad bi videl, da bi me prav lepo in praznično pokopali!«

»Bes te lopi!« zakliče kralj, »ali se Vam tako mudi? Saj ste še v najboljših letih. To je pa res precej čudna želja.«

»Seveda ne želim, da bi bil takoj pokopan. Toda če bom enkrat na tem in bom moral doli v hladno zemljo, potem bi bil na mestne stroške rad tako lepo pokopan kakor lansko leto lord Lonsdale. Za mojim pogrebom bi moral iti ves magistrat v velikih gali, spredaj gospod župan z zlato verižico okoli vratu. Pa tudi žalna godba bi ne smela manjkati.«

»To bi se pa nazadnje dalo napraviti,« reče kralj. »Pač županu ne morem zapovedati, naj gre tako okinčan za pogrebom; a mislim, da bo ustregel moji želji in si obesil verižico na vrat.«

Župan se prav globoko prikloni; sicer je bil izredno razsrjen, da ima ta čevljar tako nesposobno neumno častihlepeje.

»Ja, Vi morate pa tudi kaj napraviti za mesto,« reče Henrik. »Kaj pa, ko bi ob priliki smrti zapustili mestu Vašo lepo brado?«

»Kaka visoka čast zame in za mojo brado,« vzklikne vzradošeni čevljar.

Bil je zelo zadovoljen, saj je dosegel več kakor je pričakoval. Kralj ga milostno odpusti, ravnotako župana. Zunaj reče čevljar županu: »Mislim, da bi bilo dobro, če bi kaj pismenega sestavili o najini medsebojni dolžnosti.«

»Lahko. Pridite jutri v mestno hišo. Napravili bomo zapisnik, da boste imeli tak pogreb kakor si ga želite. Vi pa obljubite, da zapustite Vašo lepo črno brado našemu mestu. To naj velja za sedanje in tudi za bodoče člane občinskega sveta.«

Napravili so tako. Kmalu se je zvedelo po mestu, kako nečimeren je čevljar, smelali so se in norčevali. Občinski možje so bili zelo nevoljni, a župan jih je pomiril, češ, da je to kraljeva želja.

Preteklo je štirideset let. Kralj Henrik je bil že davno umrl in tudi gospod župan so že zatisnili oči. Na Angleškem je vladala kraljica Elizabeta in mesto Caunterbury je imelo drugo glavo.

Slednjic umre tudi čevljar John Brushy. Vedno in vedno je govoril o krasnem in častnem pogrebu, ki ga bo imel, sedaj je prišel čas. Njegovi dediči so se prav poteno trudili, da pripravijo vse potrebno, ali so tudi na magistrat in so ga spomnili na oni zapisnik.

Novi župan si je ogledal zapisnik, ki ga je bil izvlekel iz arhiva, prav natančno in je rekel: »Moj prednik je res enkrat obljubil udeležiti se pogreba, da bi ustrel kralju. Obljuba torej velja. Je pa tudi

druga obljuba in slavna črna brada mora sedaj v mestno hišo, za steklena vrata.«

»Gospod župan,« so mu rekli sorodniki, »žalibože pa brada ni več črna, zgoraj je postala siva, spodaj pa bela.«

»To vem tudi jaz,« reče smehljaje mestni glavar. »Zato pa brade ne rabimo več, naj jo vzame torej John seboj v grob. Ker nam pa on brade ne da, pa tudi nam ni treba iti za pogrebom. In mestni očetje tudi res ne bodo šli. Da pa ne bo preveč osamljen, bomo poslali posebno odposlanstvo, in sicer mestne cestne pometače. S tem naj bo zadovoljen!«

Častihlepni John Brushy torej ni bil tako sijajno pokopan kakor si je bil želel.

Aprovizacija.

a Prodajalci moke za kuho ozir, pecivo se vabijo, da se zglase zanesljivo v torek, dne 6. t. m., ob 11. uri v mestni posvetovalnici radi nakazila za moko.

a Zdrob za otroke do 3. leta se bode prodajal v vojni prodajalni v Gosposki ulici po sledečem redu: Na vrsto pridejo stranke z zelenimi izkaznicami: št. 1 do 400 dne 5. maja, št. 400 do 800 dne 6. maja, št. 800 do 1200 dne 7. maja, št. 1200 do 1600 dne 8. maja, št. 1600 do 2000 dne 9. maja, od 2000 naprej dne 10. maja. Za vsakega otroka se dobi 1 kg pšenicega zdroba. Kilogram stane 3 krone.

a Kis za V. okraj. Stranke V. okraja prejmejo kis v torek, dne 6. t. mes., na krompirjeve izkaznice pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določen je ta-le red: dopoldne od 8. do 9. ure št. 1 do 250, od 9. do 10. ure št. 251 do 500, od 10. do 11. ure št. 501 do 750, od 2. do 3. ure št. 751 do 1000, od 3. do 4. ure št. 1001 do 1250, od 4. do 5. ure št. 1251 do konca. Stranka dobi za vsako osebo po pol litra kisa. Liter kisa stane 2 K 20 vin. — Pripravite drobiž.

Vsled udara uboda raztrgane mišice in deli kože lahko tudi po končanem zdravljenju in zacelenju še bole, ker so žilci na teh mestih posebno občutljivi. Dobro je uporabljati živce pomirjajoče, bol lajšajoče domače zdravilo. Staropriznani, bol lajšajoči Fellerjev „Elza-fluid“ v takih slučajih jako dobro služi. Ker take bolečine nastopajo, pri remembi vremena, vlagi, mrazu itd., je priporočati, da je nekaj steklenic „Elza-fluida“ vedno pri hiši. Naročite 6 dvojnatih ali 2 specialni steklenici za samo 19 K pri lekarnarju E. V. Fellerju, Stubica, Elztrg št. 245 (Ljubljana) — Tudi Fellerjeve tek vzbujaajoče, vosec krepujoče rabarbarske „Elza-kroglice“ kojih 6 škatljic stane 9 K 50 vin. so najlagodnejše odvajalno sredstvo točnega učinka. — Zelo priljubljen je tudi Fellerjev turistovski obliž znamke „Elza“ in tekoče sredstvo zoper kurja ošesa, Fellerjeva turistovska tinktura znamke „Elza“. Omot in poštnina se računa posebej najceneje. Čim več kdo naroči, tem manj izda za poštnino. (—vv—)

Širite „Večerni list“!

Potrži neizmerne žalosti naznanjamo bridko izgubo naše iskreno ljubljene mamice, sestre, tete in svakinje

Angele Malič

Preselila se je previdena s tolažili svoje vere v boljše življenje.

Pogreb nepozabne pokojnice se vrši v ponedeljek 5. maja 1919 ob 4. uri pop. iz hiše žalosti Stari trg 21 na pokopališče k Sv. Križu. — Priporočamo drago pokojnico v blag spomin in molitev.

Ljubljana, 3. maja 1919.

Rodbini:
Malič-Zelinka.

Mestni pogreb 1 v Ljubljani.

V svojem in v imenu svojih sorodnikov naznanjam, da mi je danes proti večeru umrla moja ljuba žena

ŽENI.

Pogreb bo v sredo, dne 7. maja ob 4. uri popoldne z Dolenjske ceste št. 23 (Zeleni hrib) k sv. Krištofu.

V Ljubljani, dne 4. maja 1919.

Dr. Ivan Oražen.

Povest o dveh zdravnikih.

Francosko spisal Louis Ulbach. Prestavil Pal.

(Dalje.)

»Ti, zaljubljen? Ah, beži, beži!«
»Slovesno vam zagotavjam,« je vzkliknil Louis in sklenil roke. Ubogi mladenič se je najbrže bal, da ne laže dovolj, čeprav je zelo dobro igral vlogo navdušenega človeka.

»Kaj me pa to briga, če ljubiš gospo Fouchy? Za poroko je vendar treba dveh.«
»Ako ne bi vedel, da me bo ljubila tudi ona, vam ne bi razkladal, kako jo ljubim.«

»Ali sta že govorila o tem?«

»Ne, a njeno ubogo, žalostno, osamljeno srce čuti potrebo, da jo kdo umeva in brani. Da, bodite brez skrbi, ona me bo gotovo ljubila.«

»Sto vragov! To je pa čudno!« In temni mož si je mel roke. »Če to ni res,« je premišljeval, »pa bi se vendar lahko uresničilo z nekoliko spretnosti;« in ta načrt, pri katerem bi odpadel Solignac kot sokrivec, mu je olajšal igro in zagotovil ugoden uspeh.

Louis je mislil, da se oče še obotavlja.
»Oh, moj oče,« je živahno nadaljeval in zbral ves svoj pogum, da bi srečno doigral komedijo, »če mi hočete nekoliko pomagati, se bom poročil z grofico, in vaše želje so izpolnjene.«

»Sedanja mladina ne pozna nikakih dvomov! Torej dobro, jaz sem zadovoljen. Glej, da te vzljubi, prinesi mi dokazov za to, in izročil ti bom bolnico, da jo ozdraviš.«

»O, bodete videli! Bodete videli, oče moj!«

»Da, da, bom videl; čuval bom nad teboj in ti v sili pomagal. In sedaj, sinko moj, skleniva mir! Raztrgal bom vse recepte! Proč s steklenicami! Naj živi zdravje, veselje in ljubezen! In požuri se s poroko!«

Ko je starec, ki je že slišal zvenčati milijone, tako govoril, se je razvnel bolj in bolj in postal je strašen v svojem veselju. Ponudil je roko svojemu sinu, ta mu je pomolil svojo.

»Udari, sinko moj, pogodba je sklenjena. Dam ti en mesec časa. Čez trideset dni ob tej uri, napravim ponudbo za tebe. Zberi vse svoje moči, da te ne odklone, kajti vsled takega poraza bi bil jaz neutolajljiv in zmožen...«

»Čez en mesec; dobro,« je mrmral Louis, ki je hotel za vsako ceno dobiti čas in je veliko pričakoval od tega odloga.

»Sedaj pa grem po steklenico vina,« je odgovoril doktor; »izpraznila jo bova nočoj na srečen uspeh in tudi, da poslavliva tvojo vrnitev, ki je še nisva praznovala. In lahkih nog, kot mlad mož, je tekel stari doktor v klet, sin pa je ostal globoko ganjen v sobi, vznemirjen vsled dogovora, na čigar posledice si še ni upal misliti z mirno preudarnostjo.

VII.

LJUBEZEN.

Ne bom se spustil v natančno opisovanje tistih srečnih dni, ki so napočili za Louisa in Olimpijo. Sicer bi ne bilo težko,

skrivaj poslušati pogovor teh dveh nedolžnih, mladih ljudi, ko sta se izprehajala po vrtu ali pa sedela v mračnem salonu. On je mislil, da hlini ljubezen iz človekoljubja, in ona si je domišljevala, da dela vse to iz hvaležnosti. Jesen se je bližala svojemu koncu; vsako jutro je ležala bela megla na pokrajini; tuintam je bilo še odprto kako okno in cvetlice še niso bile vse zvenile; v salonu pa je že gorel prasketajoč ogenj, ki je tako prijal očem in ušesom. Vsako jutro je prišel Louis, da bi pozdravil grofico. Olimpija, ki se je oprostila tiste boječnosti, ki so ji prej neprestano vzbujala v njej brezštevilna zdravila, se ni več brigala za nobene zdravniške predpise, ampak se brezskrbno vdajala vsakemu veselju in vsaki trenutni želji. Polagoma se je čutila kot prerajeno in je prav rada zamenjala smrt z ljubkostjo življenja.

Kakor princesinja v pravljici je pričakovala dan za dnem v svojem gradu draga prijatelja, ki naj bi ji prinesel srečo in prostost. In sedaj delata sto in sto načrtov za izprehode in izkoristita vsak najmanjši solnčni žarek. Smejajoč se in pogovarjajoč se hodita vesela po drevoredih, kar je stokrat več vredno, kot dolg molk in žalostno premišljevanje. Ali živi še kdo drugi na na svetu? Ne vesta. In vendar mora biti onstran grada še nekaj živih bitij, kajti večsah napravita majhne izlete in izvršujeta dela usmiljenja. Vendar se zelo malo brigata za te tujce; živita, sanjata in upata; večsah zatrepetata pred nepoznano slutnjo, sumom ali pa še neizgovorjeno besedo. Tudi si ne upata misliti na prihodnost; včeraj je bila še tako žalostna, da bi bilo danes skoraj presmelo, verovati v vedno trajajočo srečo. Veselita se dneva, veselita trenutka in se vdajata vsa blažena onemu neškodljivemu egoizmu, ki nikogar ne žali.

Seveda je bil Louis Céret kljub temu strašno vznemirjen. Po sklepu premirja med njim in očetom se je tresoč se vrnil nazaj v grad, prestrašen vsled laži, s katero je za en mesec odkupil zdravje gospe Fouchy. Ker je bil pravičen in pošten, se ni zatekel k temu izgovoru iz napuha ali častihlepnosti. Zavedal se je, da je treba pridobiti na času in dobil je en mesec. To je bilo veliko. Bilo bi pa premalo, če ne bi grofica toliko okrevala, da ne bi mogla na njegov indirektni nasvet zbežati ali odpotovati. Zadoštovalo pa bi, če bi Olimpija popolnoma okrevala in kljubovala doktorju, ali še bolje, če bi ga popolnoma odslovila. Kako velika naloga! A če bi se Louisu po preteku tega usodepolnega meseca ne posrečilo, odstraniti Olimpije, če bi hotela ostati in bi jo zopet pričel zdraviti stari Céret, ali bi mogel potem še vedno čuvati nad njo in jo rešiti iz novih, neznanih nevarnosti. Koliko noči je prečul mladi zdravnik v premišljevanju in molitvi! Kakšen strah ga je obšel, kadar je šel dneve! Kako boječe je negoval in čuval drago, okrevajočo Olimpijo! Njegov oče pa se je opravičeval s številnimi bolniki, vsled katerih je ne more obiskati. Držal je svojo besedo;

hotel je le pravočasno posredovati, če bi bilo treba pospešiti težko pričakovani razvoj.

Če je bil Louis sam, je bil žalosten in nemiren, v družbi Olimpije pa je nenadoma postal veseli. Neprestano se ji je smehljil in jo pomirjeval, med tem ko je pomirjeval samega sebe. Pozabil je, da je igral vlogo. In s svojimi nedolžnimi govori si je pridobil njeno ljubezen. Od časa do časa si je izprašal vest; ker je pa precenjeval važnost svoje doktorske uloge, ni nikakor mogel slutiti svoje silne zapeljive moči, ali pa še celo misliti, da sam ljubi grofico. Prepričan je bil, da vara svojega očeta in da dela vse to le iz samega sočutja, a nesrečnež je goljufal le samega sebe in ni prijemal roke grofice, da bi opazoval mrzlico, ampak da jo je čutil in držal v svoji roki.

Olimpija pa ni premišljevala o tem. Zahvaljevala se je Bogu za tega mladega lepega posredovalca; spomnila se je nanj, ko se je prebudila, in si ponovila, preden je zaspala, vse nežne in resne besede svojega mladega izpovednika. Bila je srečna in ni se brigala za kakšno ceno. Kot prosti gospodarici svojih dejanj se ji ni bilo treba bati ne slabega opravljanja, ne obrekovanja in se je srčno rada pustila rešiti. Pod dihom te čiste ljubezni so se pomirili utripi njenega srca, in njena lica so postala zopet sveža in polna. Njene tako dolgo zadrževane moči so zadobile nov razmah; pričela se je zopet smejati in poizkusila je peti. Bil je krasen mesec! Nista se brigala ne za odpadajoče listje, ne za nezdrave megle. Letne obleke nista odložila, in v srcih je bilo polno opojnega vonja; zdelo se je, kot bi vladala večna pomlad. Kdor bi mogel slikati to pravlično lepo pravljico, ki je vse preresnična, da bi jo pripovedoval? Misli si, dragi čitatelj, da si v sermoti krasnega grada, pojdi po travnikih skozi senčne drevorede za mladim, lepim parom, ki se nevede ljubi; zberi vse blagostanje, vso ljubkost in ljubeznivost — in ne zahtevaj, da bi ponovili le eno besedico onih otroško vzvišenih pogovorov, obeh ljubečih, ali pa napravili le najmanjšo skico te z lučjo obdane podobe!

Med tem pa oče Céret ni izgubljal časa; smejal se je in si mel roke, kakor bi si hotel razgrgati kožo. Prežal je na dan in uro, ko bo potekel termin, in ne da bi niti z najmanjšim vprašanjem nadlegoval svojega umikajočega se mu sina, je opazoval napredovanje ljubezni, ki se je v samotni čisto neopaženo razvila do neozdravljivosti. Če je govoril kdo z njim o njegovem sinu, je vzdihoval in se pritoževal čez lenobo mladega moža, ki zapravlja najlepši čas svojega življenja s temi skoraj otroškimi pogovori. Tako je trošil okoli te male laži in jih s svojim ostrim nasmehom vtepel ljudem v glavo, in vsa dežela, to se pravi osem do deset meščanskih družin v okraju, je vedelo o ljubavnem razmerju grofice Fouchy z mladim Céretom. Na ta način si je zagotovil doktor precejšnje število sokrivic.

(Dalje.)

Izdajatelj konsorcij »Večernega lista.
Odgovorni urednik Viktor Cenčič.
Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.